

KOMPLEKSAS	SPECIALUSIS PLANAS RENGIMO ETAPAS	TOMAS	METAI
U-1341		II	2017

MARIJAMPOLĖS SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJA

MARIJAMPOLĖS MIESTO ŽELDYNŲ SISTEMOS PLĖTOJIMO IR TVARKYMO SPECIALIOJO PLANO KOREGAVIMO SPECIALUSIS PLANAS

PLANAVIMO ORGANIZATORIUS:

MARIJAMPOLĖS SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJOS DIREKTORIUS

SPECIALIOJO PLANO RENGĖJAS:

UAB „URBANISTIKA“

PAREIGOS	PAVARDĖ	PARAŠAS
DIREKTORIUS	J. TREINYS	
VYR. ARCHITEKTĖ	A. KAŽIENĖ	
PROJEKTO VADOVAS	S. MOTIEKA	
PDV	S. ŽILINĖ	

TURINYS

1. BENDROSIOS NUOSTATOS	3
2. MARIJAMPOLĖS MIESTO ŽELDYNŲ SISTEMOS PLĖTOJIMO IR TVARKYMO PRINCIPINĖS NUOSTATOS.....	4
3. ATSKIRŲJŲ ŽELDYNŲ IR ŽALIŲJŲ JUNGČIŲ RIBŲ NUSTATYMAS.....	7
4. PROBLEMINIŲ TERITORIJŲ SPRENDIMO BŪDAI.....	9
5. ATSKIRŲJŲ ŽELDYNŲ TVARKYMAS.....	9
6. KULTŪROS VERTYBIŲ APSAUGA IR NAUDOJIMAS.....	12
GRAFINĖ DALIS.....	18

SPRENDINIAI

1. BENDROSIOS NUOSTATOS

Želdynų sistemos plėtojimo ir tvarkymo Marijampolės mieste pagrindinės nuostatos parengtos remiantis atlikta esama gamtinio karkaso, želdynų ir gamtinės situacijos analize, Marijampolės miesto bendrojo plano keitimo sprendiniais, patvirtintais 2017 rugsėjo 25 d. savivaldybės tarybos sprendimu Nr. 1-229, taip pat vadovaujantis šiais ir kitais teisės aktais:

1. L R saugomų teritorijų įstatymu;
2. L R želdynų įstatymu ir jį įgyvendinančiais teisės aktais:
 - Atskirųjų rekreacinės paskirties želdynų plotų normos ir Priklausomųjų želdynų normų (plotų) nustatymo tvarkos aprašu, patvirtintu LR aplinkos ministro 2007 m. gruodžio 21 d. įsakymu Nr. D1-694 „Dėl atskirųjų rekreacinės paskirties želdynų plotų normų ir priklausomųjų želdynų normų (plotų) nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“;
 - Atskirųjų ir priklausomųjų želdynų kūrimo ir tvarkymo projektų rengimo tvarkos aprašu, patvirtintu LR aplinkos ministro 2007 m. gruodžio 29 d. įsakymu Nr. D1-719 „Dėl atskirųjų ir priklausomųjų želdynų kūrimo ir tvarkymo projektų rengimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;
 - Atskirųjų želdynų apsaugos ir tvarkymo pavyzdiniu reglamentu ir Priklausomųjų želdynų apsaugos ir tvarkymo pavyzdiniu reglamentu, patvirtinti LR aplinkos ministro 2008 m. sausio 29 d. įsakymu Nr. D1-62 „Dėl atskirųjų želdynų apsaugos ir tvarkymo pavyzdinio reglamento ir priklausomųjų želdynų apsaugos ir tvarkymo pavyzdinio reglamento patvirtinimo“;
 - Želdynų ir želdinių inventorizavimo ir apskaitos taisyklėmis, patvirtintomis LR aplinkos ministro 2008 m. sausio 8 d. įsakymu Nr. D1-5 „Dėl želdynų ir želdinių inventorizavimo ir apskaitos taisyklių patvirtinimo“;
 - Želdinių būklės ekspertizės tvarkos aprašu, patvirtintas LR aplinkos ministro 2007 m. gruodžio 14 d. įsakymu Nr. D1-673 „Dėl želdinių būklės ekspertizės tvarkos aprašo patvirtinimo“;
 - Kriterijų, pagal kuriuos medžiai ir krūmai, augantys ne miškų ūkio žemėje, priskiriami saugotiniams, sąrašas, patvirtintas LR aplinkos ministro 2008 m. kovo 12 d. įsakymu Nr. 206 „Dėl kriterijų, pagal kuriuos medžiai ir krūmai, augantys ne miškų ūkio paskirties žemėje, priskiriami saugotiniams, sąrašo patvirtinimo ir medžių ir krūmų priskyrimo saugotiniams“.
3. Statybos įstatymu;
4. LR Nekilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymu;
5. Specialiosiomis žemės ir miško naudojimo sąlygomis, patvirtintomis LR Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 „Dėl specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų patvirtinimo“;
6. Gamtinio karkaso nuostatais, patvirtintais LR aplinkos ministro 2007 m. vasario 14 d. įsakymu Nr. D1-96 „Dėl gamtinio karkaso nuostatų patvirtinimo“;
7. Nacionaliniu kraštovaizdžio tvarkymo planus, patvirtintu LR aplinkos ministro 2015 m. spalio 2 d. įsakymu Nr. D1-703 „Dėl nacionalinio kraštovaizdžio tvarkymo plano patvirtinimo“;

Pagrindines planavimo gaires Marijampolės miesto želdynų sistemos plėtojimui ir tvarkymui siūlomos apibrėžti šiomis nuostatomis ir prioritetais:

- pagrindinė žalioji Marijampolės miesto ašis turėtų driektis palei Šešupės upę, tam būtinas želdinių grupių ir masių stiprinimas abipus Šešupės upės, kaip miesto žaliosios ašies.

Sprendiniai.

- formuoti dviračių ir pėsčiųjų takus abipus Šešupės upės.
- gausinti želdynų sistemą gamtinio karkaso teritorijose.

Marijampolės miesto gamtinį karkasą formuoja šios gamtinio karkaso dalys:

- regioninės svarbos Šešupės migracijos koridorius;
- vietinės (mikroregioninės) svarbos migracijos koridoriai (Kičupelio, Uosupelio, Jevonio ir kiti).

Marijampolės miesto teritoriją kertančiame Šešupės migracinio koridoriuje taikytinos ne tik teritorijos ekologinio kompensavimo funkcijas stiprinančios priemonės. Siekiant sudaryti geresnes sąlygas Marijampolės miesto gyventojų visaverčiam poilsiui, čia turėtų būti taikomos ir rekreacinės bei estetiškos aplinkos savybės gerinančios priemonės, išryškinant Šešupės upę kaip Marijampolės miesto kraštovaizdį formuojančią ir erdves organizuojančią ašį. Patikslinti bendrajame plane numatytus atskiruosius želdynus.

Žaliųjų plotų sistemos plėtojimo, diferencijavimo ir tvarkymo reglamentavimas nustatomas įvertinant:

- 1) gamtosauginiu požiūriu reikšmingas ir (arba) vaizdingas gamtines teritorijas, išlaikusias sąlyginai natūralaus kraštovaizdžio pobūdį – Šešupės upės ir pakrančių atkarpas;
- 2) esamus žaliuosius plotus – *atskirusius želdynus* ir kitus saugotinus želdinius, *miesto miškus*, jų teritorinę sklaidą, estetiškas savybes ir tinkamumą rekreacijai;
- 3) teritorijas, kuriose yra nepalankios ekogeologinės sąlygos užstatymo plėtrai ir ūkinei veiklai.

2. MARIJAMPOLĖS MIESTO ŽELDYNŲ SISTEMOS PLĖTOJIMO IR TVARKYMO PRINCIPINĖS NUOSTATOS

Projektuojama Marijampolės miesto želdynų sistema suformuota vadovautis Želdynų įstatymu, pagal kurį atskirieji želdynai pagal jų pagrindinę naudojimo paskirtį yra skirstomi į:

- 1) **rekreacinės paskirties želdynus** – parkus, miesto ir miestelio sodus, skverus, žaliąsias jungtis ir kitus poilsiui skirtus želdynus;
- 2) **mokslinės, kultūrinės ir memorialinės paskirties želdynus** – botanikos sodus, arboretumus, zoologijos sodus, etnografinius parkus, meno ir parodų parkus, istorinius želdynus, dendrologinius rinkinius, kapines, memorialinius parkus, kolumbariumų žemės sklypus ir kitus panašios paskirties želdynus;
- 3) **apsauginės ir ekologinės paskirties želdynus.**

1) Rekreacinės paskirties želdynai:

Vystoma intensyvi rekreacija. Įrengiami įvairūs objektai, aikštelės, skatinamas intensyvus žmonių lankymas. Tiesiami dviračių, pėsčiųjų takai, paplūdimiai, prieplaukos, intensyviai vystoma rekreacinė infrastruktūra. Šie želdiniai Marijampolės m. skirstomi į:

- parkus;
- skverus;
- žaliąsias jungtis.

2) Istoriniai želdynai ir memorialiniai parkai, kapinės:

Pirmenybė teikiama pažinimui, esant duomenų – istorinių elementų atkūrimui ar semantiniam įprasminimui (meniniai objektai, paminklai, monumentai, pažintinės erdvės, mokomieji takai, dendrologinės kolekcijos). Šios paskirties želdynai turėtų griežtesnę apsaugos reglamentą. Buvusių kapinių ar netoli kapinių esantiems tokios paskirties želdynams –

Marijampolės miesto želdynų sistemos plėtojimo ir tvarkymo specialiojo plano koregavimo specialusis planas

Sprendiniai.

formuojamos rimties ar ramybės oazės, reglamentuojant tokių įrenginių atsiradimo, kaip įvairūs sporto įrenginiai, ar triukšmingos aikštelės apribojimą. Marijampolės m. skirstomi į :

- istorinius želdynus;
- kapines;
- memorialinius parkus

3) Apsauginės ir ekologinės paskirties želdynai.

Formuojamos specialių rūšių želdinių kompozicijos, skirtos apsaugoti nuo dulkių, triukšmo, vandens telkinius nuo taršos. Tvarkomos nepažeidžiant Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų Marijampolės m. skirstomi į:

- vandens telkinių apsaugos juostos ir zonos želdinius;
- pramonės objektų apsauginius želdinius;
- gatvių apsauginius želdinius;
- geležinkelių apsauginius želdinius.

2.1 lentelė. Projektuojamų atskirųjų želdynų pasiskirstymas.

Eil. Nr.	Želdynų tvarkymo zonos	Nr. plane ir želdyno pavadinimas
1.	REKREACINĖS PASKIRTIES ŽELDYNAI	<ul style="list-style-type: none"> • PARKAI: <ul style="list-style-type: none"> 3. J. Vaižganto parkas(esamas); 4. Jaunimo parkas(esamas); 5. Jeruzalės parkas I(esamas); 6. Jeruzalės parkas II(esamas); 7. Kvietišchio parkas(esamas); 10. Vytauto Didžiojo parkas(esamas); 11. Mokolų parkas(esamas); 24. Pašėšupio valstybės saugomas dendrologinę vertę turintis parkas; 12. Poezijos parkas(esamas); 23. Ramybės parkas(esamas); 13. Rygiškių Jono parkas(esamas); 14. Santarvės parkas(esamas); 22. Meškučių parkas(esamas); 19. Parkas Vokiečių g. (esamas). • SKVERAI : <ul style="list-style-type: none"> 1. Dariaus ir Girėno(esamas); 2. Gedimino(esamas); 16. Teatro skveras(esamas); 17. Tremtinių skveras(esamas); 20. Skveras V. Kudirkos g.Simno g. (esamas); 21. Skveras P. Butlerienės g. (esamas). • PROJEKTUOJAMI PARKAI(siūlomi) • PROJEKTUOJAMI SVERAI(siūlomi) • ŽALIOSIOS JUNGTYS(numatyti mišrioje paskirtyje)

Marijampolės miesto želdynų sistemos plėtojimo ir tvarkymo specialiojo plano koregavimo specialusis planas

Sprendiniai.

2.	ISTORINIAI ŽELDYNAI MEMORIALINIAI PARKAI, KAPTINĖS	ISTORINIAI ŽELDYNAI : 23. Ramybės parkas(esamas) 15. Seminarijos parkas(esamas) 18. Skveras Šaulių g. (esamas) KAPINĖS(esamos)
3.	APSAUGINĖS IR EKOLOGINĖS PASKIRTIES ŽELDYNAI	<ul style="list-style-type: none"> • VANDENS TELKINIŲ APSAUGOS JUOSTOS : Šešupės pakrantės(esamos); Upelių pakrantės(siūlomos) • PRAMONINIŲ TERTORIJŲ APSAUGINIAI ŽELDINIAI(siūlomi ir esami) • GATVIŲ APSAUGINIAI ŽELDINIAI: • Aplinkelio želdynas (siūlomi); • Visų Marijampolės miesto gatvių želdiniai(esami). • GELEŽINKELIŲ APSAUGINIAI ŽELDINIAI (esami)

Specialiojo plano sprendiniuose esami parkai: 8. Marių parkas I; 9. Marių parkas II; 25. Marių parkas III, esantčius rekreacinės paskirties sklypuose traktuojami, kaip rekreacinės teritorijos.

3. ATSKIRŪJŲ ŽELDYNŲ IR ŽALIŪJŲ JUNGČIŲ RIBŲ NUSTATYMAS

Igyvendinant Marijampolės miesto bendrojo plano sprendinius ir Marijampolės miesto želdynų sistemos plėtojimo ir tvarkymo specialiojo plano koregavimą atskirųjų želdynų sklypai ir žaliųjų jungčių sklypai formuojami bendrojo plano numatytose vietose nežymiai koreguojant ribas pagal kadastro duomenis. Marijampolės miesto želdynų sistemos plėtojimo ir tvarkymo specialiojo plano koregavimu tikslinamos Marijampolės miesto želdynų sistemos specialiojo plano ribos pagal parengtą Marijampolės m. bendrąjį planą. Informacija apie ribų korekciją pateikiama 3.1 lentelėje. Specialiuoju planu nekoreguojamos jau registruotos ribos, taip pat ir detaliesiais planais suformuotos ribos. Kai kurių sklypų ribos paliktos tokios pat konfigūracijos kaip ir BP sprendiniuose.

3.1 lentelė. Atskirųjų želdynų sklypų ribos ir plotai.

Eil. Nr.	Nr. plane	Parko/skvero pavadinimas	Parko/skvero (adresas)	Esamas sklypo plotas (ha)	Projektuojamas sklypo plotas (ha)	Informacija apie ribas
I. REKREACINĖS PASKIRTIES ŽELDYNAI						
		PARKAI:				
1.	3.	J. Vaižganto parkas	Vytauto g. ir Armino g. susikirtime abipus Aušros g. P.Armino g.42B ir 42C	1,37	1,33	Pagal bendrojo plano sprendinius dalis teritorijos atitenka infrastruktūrai
2.	4.	Jaunimo parkas	Šiaurinėje miesto dalyje prie Šventosios upės. Parko g.19	12,09	13,62	Prisideda šiaurinėje pusėje dalis pagal bendrojo plano sprendinius

Marijampolės miesto želdynų sistemos plėtojimo ir tvarkymo specialiojo plano koregavimo specialusis planas

Sprendiniai.

3.	5.	Jeruzalės parkas I	Tarp Karklų g. ir Šventosios upės	4,22	4,08	Patikslintas pagal Šešupės upės krantą
4.	6.	Jeruzalės parkas II	Tarp Karklų g. ir Šventosios upės	1,28	1,24	Patikslintas pagal Šešupės upės krantą
5.	7.	Kvietišio parkas	Kvietišio ir P. Armino g. kampas prie Marijampolės kolegijos.	25,34	23,89	Pagal bendrojo plano sprendinius dalis teritorijos atiduota žaliai jungčiai palei Šešupės upę
6.	10.	Vytauto Didžiojo parkas	Vytauto g. 26A	2,70	2,70	Sklypas nesuformuotas
7.	11.	Mokolų parkas	Palei Šešupės upę nuo R. Juknevičiaus g. iki Vilkaviškio g.	4,26	4,25	Sklypas nesuformuotas
8	24.	Pašešupio valstybės saugomas dendrologinę vertę turintis parkas	R. Juknevičiaus g. 114	25,81	25,81	Pagal saugomų teritorijų valstybinius kadastro duomenis
9.	12.	Poezijos parkas	Pietinėje Vilkaviškio g. pusėje Šešupės ir Jevonio upių santakoje. Vilkaviškio g. 7	4,19	4,28	Tikslinta riba pagal Šešupės krantą
10.	13.	Rygiškių Jono parkas	Vilkaviškio g. šiaurinėje dalyje prie Šešupės upės	1,22	1,22	Suformuotas sklypas
11.	14.	Santarvės parkas	Tarp kelio į Balsupius ir Jotvingių g.	8,78	7,86	Dalis teritorijos pagal bendrojo plano sprendinius atiduota žaliai jungčiai
12.	22.	Meškučių parkas	Nuo Vingio g. į šiaurę palei Šventosios upę	35,92	36,75	Patikslinta dėl upės kranto ir kelio pietinėje dalyje
13.	19.	Parkas Vokiečių g.	Vilkaviškio g. 69	1,32	0,8	Pagal detalų planą
14.	26.	PROJEKTUOJAMI PARKAI:			82,57	
		IŠ VISO:		128,5	210,4	
		SKVERAI :				
15.	1.	Dariaus ir Girėno	Dariaus ir Girėno g. ir Mokyklos g. kampas. Dariaus ir Girėno g.36	1,12	1,12	
16.	2.	Gedimino	Gedimino g. ir Vasaros g. kampas	0,86	0,76	Patikslinta pagal bendrojo plano sprendinius dėl infrastruktūros

Marijampolės miesto želdynų sistemos plėtojimo ir tvarkymo specialiojo plano koregavimo specialusis planas

Sprendiniai.

17.	16.	Teatro skveras	Bažnyčios g. ir Šešupės upės kampe.	1,36	1,53	Patikslinta pagal kultūros vertybių ribą
18.	17.	Tremtinių skveras	Tarp Stoties g. ir geležinkelio.	0,83	0,76	Patikslinta pagal bendrojo plano sprendinius, dalis sklypo perduota inžineriniai infrastruktūrai
19.	20.	Skveras V. Kudirkos Simno g. ir V. Kudirkos kampas	Simno g. ir V. Kudirkos g. kampas	0,22	0,22	Sklypas nesuformuotas
20.	21.	Skveras P. Butlerienės g.	P. Butlerienės g.	0,18	0,18	Sklypas nesuformuotas
21.	27.	PROJEKTUOJAMI SKVERAI:			11,81	
		IŠ VISO:		4,57	16,38	
		ŽALIOSIOS JUNGTYS:			113,5	
		IŠ VISO:			113,5	
II. ISTORINIAI ŽELDYNAI MEMORIALINIAI PARKAI, KAPTĖS						
22.	23.	Ramybės parkas	Šventosios upės ir Varpo g. kampas	14,46	14,41	Suformuotas sklypas
23.	15.	Seminarijos parkas	Seminarijos g. ir Vytauto g. kampas	2,24	1,66	Patikslintas pagal bendrojo plano sprendinius, dėl inžinerinės infrastruktūros
24.	18.	Skveras Šaulių g.	prie Šaulio g.	1,25	1,28	Suformuotas sklypas pagal kultūros vertybių ribą
25.	28.	Esamos kapinės		23,93	23,93	
		IŠ VISO:		41,88	41,28	
III. APSAUGINĖS IR EKOLOGINĖS PASKIRTIES ŽELDYNAI						
		IŠ VISO:			61,08	
REKREACINĖS TERITORIJOS VADINAMOS PARKAIS						
26.	8.	Marių parkas I	Marijampolės II tvenkinio kilpoje abipus Kempingo g.	29,24		
27.	9.	Marijampolės II	Marijampolės II tvenkinio kilpoje abipus Poilsio g.	17,87		
28.	25.	Marių parkas III	Tarp Marių g. ir Marijampolės II tvenkinio	3,0		
		IŠ VISO:		50,11	46,4*	

Marijampolės miesto želdynų sistemos plėtojimo ir tvarkymo specialiojo plano koregavimo specialusis planas

Sprendiniai.

	KITI ŽELDINIAI	190,6	-	
	IŠ VISO ATSKIRŪJŲ ŽELDYNŲ	225,06	442,64**	

*Dalis teritorijos 3,71 ha tampa žalia jungtimi;

** Be rekreacinių teritorijų.

4. PROBLEMINIŲ TERITORIJŲ SPRENDIMO BŪDAI

Visi rekreacinės paskirties želdynai išlieka, keičiami tik apsauginės ir ekologinės paskirties želdynų plotai:

1. (1-oje probleminėje teritorijoje įvardintoje esamoje būklėje) Bus naujai suformuoti apsauginiai želdiniai palei Via Baltica magistralinį kelią A5;
2. (2-oje probleminėje teritorijoje įvardintoje esamoje būklėje) **mažinamas apsauginės ir ekologinės paskirties želdynas** šiaurinėje miesto dalyje nuo pramonės teritorijos į užmiesčio teritoriją, kurioje gyvenamų teritorijų nėra, išlaikant apsauginę juostą nuo Laikštės upelio tai yra žemės sklype per siaurą pravažiuojamą kelią besiribojančiame su UAB "Marijampolės pieno konservai" nuomojamu iš valstybės žemės sklypu, ant kurio stovi UAB "Marijampolės pieno konservai" gamybiniai pastatai ir visos įrengtos komunikacijos, UAB "Marijampolės pieno konservai" planuoja plėsti gamybinę veiklą ir statyti minėtame žemės sklype vaikų maisto produktų cechą, investuojant į naują projektą apie 35 mln. EUR, ko pasėkoje sukurs naujas darbo vietas (100 darbuotojų).
3. (3-oje probleminėje teritorijoje įvardintoje esamoje būklėje) **mažinamas apsauginės ir ekologinės paskirties želdynas** palei Kauno gatvę, siūloma keisti apsauginės ir ekologinės paskirties želdyną, bei žalią jungtį tarp gyvenamų namų Parko g. 1 ir R. Juknevičiaus g. 12 parengus gyvenamo kvartalo besiribojančio su šiuo sklypu detalųjį planą.
4. (4-oje probleminėje teritorijoje įvardintoje esamoje būklėje) **keičiamas atskirojo želdyno statusas numatytas koreguojamame specialiajame plane - Marių I ir Marių II parkus į rekreacines teritorijas**, nes šiose teritorijose šiuo metu yra įteisinti rekreacinių teritorijų sklypai.
5. (5-oje probleminėje teritorijoje įvardintoje esamoje būklėje) teritorija atsiradusi PR miesto dalyje dėl Marijampolės m. administracinės ribos praplėtimo. Šioje teritorijoje parengti specialieji žemėtvarkiniai planai nenumato atskirųjų želdynų plėtros numatytos Marijampolės m. bendrojo plano sprendiniuose.

5. ATSKIRŪJŲ ŽELDYNŲ TVARKYMAS

Atskirieji želdynai formuojami, ir nauji kuriami vadovaujantis Marijampolės miesto bendrojo plano ir Marijampolės m. želdynų sistemos plėtojimo ir tvarkymo specialiojo plano koregavimo specialiojo plano sprendiniais. Tvarkant atskiruosius želdynus leidžiama formuoti:

- intensyviai poilsiui tinkamą medžių, krūmų ir kitų daugiamečių augalų rūšinę sudėtį ir struktūrą;
- rekreacinę aplinką kirtimais;
- kraštovaizdį, vykdant kirtimus;
- tankų rekreacinės infrastruktūros tinklą;
- vykdyti visų rūšių ugdymo ir sanitarinius kirtimus.

Marijampolės miesto želdynų sistemos plėtojimo ir tvarkymo specialiojo plano koregavimo specialusis planas

Sprendiniai.

Atskiruosiuose želdynuose draudžiama vykdyti kirtimus poilsio sezono metu, išskyrus stichinių arba biotinių veiksnių sudarytus medynus, avarinius medžius.

1) Bendri reikalavimai **rekreacinės paskirties** atskiruosiuose želdynuose:

Parkuose:

- draudžiama sodinti želdinius su nuodingais vaisiais ar kitomis augalo dalimis, želdinius su valgomais vaisiais ir su dygliuotomis šakutėmis ar lapais;
- būtina pagrindinius tvarkymo ir valymo darbus atlikti iki 8 val. ryto;
- gėlynus ir vejas laistyti vakare arba ryte.

Skveruose:

- būtina kasmet iki balandžio 15 dienos nuvalyti nuo žaliųjų plotų žiemą patekusį smėlį, žvyrą, šiukšles ir juos išvežti;
- draudžiama sodinti želdinius su nuodingais vaisiais ar kitomis augalo dalimis, želdinius su valgomais vaisiais ir su dygliuotomis šakutėmis ar lapais.

Žaliosiose jungtyse būtina:

išsaugoti uždarytą ir atvirą erdvių derinius

- išsaugoti esamus medžius ir krūmus;
- sodinti papildomai paukščių mitybos sąlygas gerinančius (ornitochorinius) krūmus ir medžius;
- išsaugoti biologinę įvairovę.

2) Bendri reikalavimai **mokslinės, kultūrinės ir memorialinės paskirties** atskiruosiuose želdynuose:

Kultūrinės paskirties želdynų apsaugos ir tvarkymo klausimais prireikus rengiamos specialios taisyklės (reglamentai).

Memorialiniuose parkuose išsaugomas esamas želdinių asortimentas.

Kapinėse (individualiose kapavietėse) draudžiama sodinti:

- plačiomis lajomis, teršiančiais žiedynais ar vaisiais aplinką medžius ir krūmus;
- plintančių šaknų atžalomis rūšių augalus;
- plačią paviršinę šaknų sistemą turinčių, neatsparių vėjavartai rūšių (eglių ir kt.) medžius, neskaitant žemaūgių formų;
- greitai augančių, trumpaamžių, brandžiame amžiuje keliančių pavojų rūšių medžius.

3) Bendri reikalavimai **apsauginės ir ekologinės paskirties** atskiruosiuose želdynuose:

Apsauginės ir ekologinės paskirties želdynai tvarkomi siekiant išsaugoti ar optimizuoti jų apsaugines ir ekologines funkcijas (sulaikyti kenksmingų dujų ar dulkių plitimą gamybinių įmonių apsaugos zonoje, prie intensyvaus eismo kelių ir gatvių, stabilizuoti nepageidaujamus ekologinius pokyčius pačiuose želdynuose ir jų aplinkoje ir pan.). Apsauginės ir ekologinės paskirties želdynuose turi vyrauti vietinė augalija.

Vandens telkinių apsaugos juostos.

Svarbiausia Marijampolės miesto vandens arterija - Šešupė yra didžiausia Suvalkijos upė. Upės vaga miesto teritorijoje labai vingiuota. Marijampolės miesto teritorijoje į Šešupę įteka keletas upelių: Kičupelis, Uosupelis, Jevonis.

Tekėdama iš šiaurės į pietus Šešupė padalina Marijampolės miestą į dvi dalis.

Marijampolės miesto želdynų sistemos plėtojimo ir tvarkymo specialiojo plano koregavimo specialusis planas

Sprendiniai.

Marijampolės miesto teritorijoje nustatytos vandens telkinių pakrančių apsaugos juostos¹. Specialiuoju planu dėl specialiojo plano Nr. 0258 koregavimo, patikslinant Marijampolės miesto vandens telkinių apsaugos juostas ir zonas. T00059319 (000183000707). Pagal „Paviršinių vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo tvarkos aprašą“, patvirtintą Aplinkos ministro 2007 m. vasario 14 d. įsakymu Nr. D1-98. Miesto teritorijoje esančių visų paviršinių vandens telkinių Apsaugos zonų² plotis prilyginamas Apsaugos juostų pločiui (aprašo III skyriaus 11 punktą).

Veiklą vandens telkinių pakrančių apsaugos juostose ir zonose reglamentuoja LR Saugomų teritorijų įstatymo 20 straipsnio bei Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų XXIX skyriaus reikalavimai.

Paviršinių vandens telkinių pakrančių apsaugos juostoms³ keliamų reikalavimų užtikrinimas yra labai aktuali problema nes tinkamai tvarkomos pakrančių apsaugos juostos sumažina galimybę patekti į vandens telkinius pavojingoms medžiagoms, apsaugo krantus nuo erozijos ir abrazijos, šlaitus – nuo griovų susidarymo bei nuošliaužų, užtikrina vandens telkinių pakrančių ekosistemų stabilumą ir palankias jų formavimosi sąlygas; saugo vandens telkinių pakrančių natūralų kraštovaizdį bei jo estetines vertybes; sudaro palankias sąlygas rekreacijai.

Visose Marijampolės miesto teritorijose esančių vandens telkinių pakrantėse turėtų būti šalinami menkaverčiai krūmai, sąžalynai, reguliariai pjaunama žolė. Veisiant medžius parenkamos ažūrinę lają turintys medžiai. Upelių pakrantės turėtų būti šienaujamos.

Upelių šlaitus rekomenduojame palikti neapželdintus ir kartą per metus šienauti. Tolstant nuo miesto centro į pakraščius - rekomenduojamos laisvo išdėstymo želdinių grupės - mišrinant *juodalksnį, pilkąjį karklą ir raudonąją sedulą*. Arba sodinant juodalksnio grupes, sudarytas iš 3-5 medžių. Juodalksnių grupelių pakraščius rekomenduojama apželdinti 3-4 vnt. raudonosios sedulos krūmų grupėmis. Rekomenduojami atstumai tarp juodalksnių grupių 30-35 m.

Pramoninių teritorijų apsauginiai želdiniai.

Imonių sanitarinėse apsauginėse zonose nėra tikslinga sodinti ištisus masyvus, kurie blogina vėdinimąsi. Rekomenduotina želdinti apsauginėmis želdinių juostomis. Želdinių juostos sanitarinėje-apsauginėje zonoje formuojamos orientuotos statmenai vyraujančių vėjų kryptims.

Sanitarinėms-apsauginėms zonoms tinka miško medžiai ir krūmai: *paprastieji klevai, paprastieji skirpstai, paprastieji ir raudonieji ažuolai, juodalksniai, paprastieji ir žalieji klevai, japoniški maumedžiai, paprastieji skroblai, paprastieji lazdynai, raudonuogiai šeivamedžiai, baltosios sedulos ir pan.*

Gatvių apsauginiai želdiniai.

Želdinių paskirtis gatvių ir kelių apsaugos zonose: mažinti dulketumą ir triukšmą. Medžiai ir krūmai turi apsaugoti kelius ir gatves nuo sniego, sutvirtinti iškasų ir pylimų gruntą, apsaugoti kelią ir pakeles nuo plovimo.

¹ -paviršinio vandens telkinio pakrantės apsaugos juosta – prie paviršinio vandens telkinio nustatoma su paviršiniu vandens telkiniu besiribojanti paviršinio vandens telkinio apsaugos zonos dalis, kurioje vykdoma ūkinė veikla gali turėti tiesioginį neigiamą poveikį paviršiniui vandens telkiniui arba riboti jo naudojimo visuomenės poreikiams galimybes, todėl joje draudžiama tam tikra ūkinė veikla

².- paviršinio vandens telkinio apsaugos zona – prie paviršinio vandens telkinio nustatoma pakrantės (su paviršiniu vandens telkiniu besiribojančios sausumos) ruožas (teritorija), kuriame ribojama ūkinė veikla, galinti neigiamai paveikti paviršinių vandens telkinių.

³ - vadovaujantis „Paviršinių vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo tvarkos aprašu (Žin., 2007, Nr.23-892).

Pakelės želdiniai neturi sumažinti vairuotojo stebimos važiuojamosios dalies ploto, ypač prieš sankryžas ir pačiose sankryžose. Krūmai sodintini 50-100m ilgio juostomis. Medžiai sodinami taip, kad jie nekliudytų vairuotojams gerai matyti kelio važiuojamosios dalies:

- ne arčiau kaip 50 m nuo sankryžos;
- 25 m - antraeiluose lauko keliuose.

Peraugusius ligotus medžius gatvėse šalinti palaiptiui, keičiant juos vertingesniais gatvių želdiniais (4 kartus persodintus su žemės gumulais).

Geležinkelių apsauginiai želdiniai.

Pagrindinė šios teritorijos problema yra padidintas dulkėtumas ir triukšmas. Želdinių paskirtis geležinkelio ruožo zonoje turėtų mažinti dulkėtumą ir triukšmą.

Geležinkelių apsauginiai želdiniai yra neatskiriama viešojo naudojimo geležinkelių apsauginė zona. Geležinkelių kelių ir jų įrenginių apsaugos nustatomos pagal specialiąsias žemės ir miško naudojimo sąlygas.

Viešojo (bendrojo) naudojimo geležinkelių ir jų įrenginių apsaugos zona:

- miestuose po 20 metrų abipus geležinkelio kraštinių ašių, bet zonos riba negali būti arčiau kaip 5 metrai iki kelio statinio;
- privažiuojamųjų geležinkelių ir jų įrenginių apsaugos zona sutampa su kelio statinio ribomis, bet negali būti arčiau kaip 3,1 metro nuo kelio ašies.
- Geležinkelio kelių ir jų įrenginių apsaugos zonoje augantys medžiai negali būti aukštesni už nuotolį nuo medžio iki pirmojo geležinkelio bėgio.

Geležinkelių ir jų įrenginių apsaugos zonoje, siekiant apsaugoti viešojo naudojimo geležinkelius, sodinami vėjo greitį mažinančios želdinių juostos, kertami želdiniai, keliantys pavojų eisimo saugumui, įrengiamos apsaugos nuo sniego, smėlio, vėjo, vandens užtvartos ir sutvirtinimai. Atliekami sausų medžių šalinimo, medžių ir krūmų genėjimo, savaiminių sąžalynų valymo, pasenusių medžių šalinimo, dirvožemio tvarkymo, priešgaisrinės juostos arimo, vandens telkinių pakraščių tvarkymo ir naujų želdinių sodinimo darbai.

Želdinių genėjimo darbai atliekami atsižvelgiant į sumedėjusių augalų anatomines, fiziologines (jų gebėjimą užauginti pažeidimus) savybes, sezoniškumą, išskyrus avarinius atvejus, ir vadovaujantis LR želdynų įstatymo 12 ir 13 straipsniais ir LR aplinkos ministro 2008 m. sausio 18 d. įsakymu Nr. D1-45 patvirtintomis Medžių ir krūmų priežiūros, vandens telkinių, esančių želdynuose, apsaugos, vejų ir gėlynų priežiūros taisyklėmis.

Želdiniai sodinami vadovaujantis projektavimo dokumentais, želdynų tvarkymo ir kūrimo projektais, želdinių inventorizacijos duomenimis ir atsižvelgiant į Marijampolės miesto tvarkomų objektų prioritetus.

5. KULTŪROS VERTYBIŲ APSAUGA IR NAUDOJIMAS

Pagal LR teritorijos BP vienas iš svarbiausių veiksnių, įtakančių bendrąją kraštovaizdžio formavimo politiką, yra ypatingą reikšmę kraštovaizdžio vizualinėje struktūroje turinčių nekilnojamųjų kultūros vertybių teritorinė sklaida. Rengiant Marijampolės savivaldybės teritorijos BP keitimą, informacija apie kultūros paveldo objektus atitinka LR kultūros ministro 2009 balandžio 3 d. įsakymu Nr. ĮV-171 patvirtintą Marijampolės savivaldybės nekilnojamojo kultūros paveldo tinklų schemą.

Marijampolės miesto teritorijoje esančių kultūros paveldo objektų sąrašas pateikiamas 5.1 lentelėje.

Marijampolės miesto želdynų sistemos plėtojimo ir tvarkymo specialiojo plano koregavimo specialusis planas

Sprendiniai.

5.1 lentelė. Marijampolės miesto kultūros paveldo objektai.

	UNIKALUS KODAS	PAVADINIMAS	STATUSAS	ADRESAS
G1	25985	Marijampolės geležinkelio stoties pastatų kompleksas	Valstybės saugomas	Stoties g. 2, Marijampolė, Marijampolės sav.
	15825	Geležinkelio stotis	Valstybės saugomas	Stoties g. 2, Marijampolė, Marijampolės sav.
	25987	Pastatas	Valstybės saugomas	Stoties g. 2, Marijampolė, Marijampolės sav.
	25986	Ūkinis pastatas	Valstybės saugomas	Stoties g. 2, Marijampolė, Marijampolės sav.
G2	21319	Cukraus fabriko pastatų kompleksas	Valstybės saugomas	P. Armino g. 65,67a, Marijampolė, Marijampolės sav.
	22532	Medžiagų sandėlis	Valstybės saugomas	P. Armino g. 65, Marijampolė, Marijampolės sav.
	22193	Administracinis pastatas	Valstybės saugomas	P. Armino g. 65, Marijampolė, Marijampolės sav.
	22534	Produkcijos sandėlis	Valstybės saugomas	P. Armino g. 65, Marijampolė, Marijampolės sav.
	22533	Gamybinis pastatas	Valstybės saugomas	P. Armino g. 65, Marijampolė, Marijampolės sav.
	22536	Klubas	Valstybės saugomas	P. Armino g. 67a, Marijampolė, Marijampolės sav.
	22531	Dirbtuvė	Valstybės saugomas	P. Armino g. 65, Marijampolė, Marijampolės sav.
	22535	Žaliavų laboratorija	Valstybės saugomas	P. Armino g. 65, Marijampolė, Marijampolės sav.
	22537	Parduotuvė	Valstybės saugomas	P. Armino g. 69, Marijampolė, Marijampolės sav.
	22530	Garažas	Valstybės saugomas	P. Armino g. 65, Marijampolė, Marijampolės sav.
G3	16679	Mokytojų seminarija	Valstybės saugomas	Vytauto g., Marijampolė, Marijampolės sav.
	23246	Ūkinis pastatas	Valstybės saugomas	Vytauto g. 45a, Marijampolė, Marijampolės sav.
	23244	Pastatas	Valstybės saugomas	Vytauto g. 45, Marijampolė, Marijampolės sav.
	23247	Parkas	Valstybės saugomas	Marijampolė, Marijampolės sav.
	23245	Pastatas	Valstybės saugomas	Vytauto g. 47, Marijampolė, Marijampolės sav.
G4	25972	Administracinių pastatų kompleksas	Valstybės saugomas	Vytauto g. 29, 31, Marijampolė, Marijampolės sav.
	2455	Pietų pastatas	Valstybės saugomas	Vytauto g. 31, Marijampolė, Marijampolės sav.
	2454	Šiaurės pastatas	Valstybės saugomas	Vytauto g. 29, Marijampolė, Marijampolės sav.
G5	33188	Marijampolės, Meškučių piliakalnis su gyvenviete	Registrinis	Marijampolė, Marijampolės sav.
G6	20553	Marijampolės evangelikų liuteronų bažnyčios pastatų kompleksas	Registrinis	Kauno g. 9, 11, Marijampolė, Marijampolės sav.
G7	22971	Marijampolės, Kumelionių piliakalnis su gyvenviete	Paminklas	Marijampolė, Marijampolės sav.
G8	1365	Marijampolės šv. arkangelo Mykolo bažnyčios ir marijonų vienuolyno statinių kompleksas	Valstybės saugomas	Bažnyčios g., Marijampolė, Marijampolės sav.
G9	337	Kvietiškio dvaro sodybos ir kitų statinių kompleksas	Registrinis	Kvietiškio g., Marijampolė, Marijampolės sav.

Marijampolės miesto želdynų sistemos plėtojimo ir tvarkymo specialiojo plano koregavimo specialusis planas

Sprendiniai.

G10	40721	Pastato ir Lietuvos partizanų, rezistentų užkasimo vietos ir kapų kompleksas	Registrinis	Vytauto g. 26, Marijampolė, Marijampolės sav.
S1	15923	Pastatas	Registrinis	Vytauto g. 25, Marijampolė, Marijampolės sav.
S2	16913	Namas	Valstybės saugomas	P. Vaičiaičio g. 16, Marijampolė, Marijampolės sav.
S3	16680	Mokykla	Valstybės saugomas	Bažnyčios g. 42, Marijampolė, Marijampolės sav.
S4	33463	Pastatas	Registrinis	Bažnyčios g. 19, Marijampolė, Marijampolės sav.
S5	2713	Administracinis pastatas	Registrinis	Kauno g. 16, Marijampolė, Marijampolės sav.
S6	33468	Pastatas	Registrinis	Gedimino g. 7, Marijampolė, Marijampolės sav.
S7	12974	Sinagoga	Valstybės saugomas	P. Butlerienės g. 5, Marijampolė, Marijampolės sav.
S8	10502	Marijampolės Rygiškių Jono gimnazija	Valstybės saugomas	Kauno g. 7, Marijampolė, Marijampolės sav.
S9	12563	Pastatas	Valstybės saugomas	Vytauto g. 26, Marijampolė, Marijampolės sav.
S10	27435	Turgaus halė	Valstybės saugomas	V. Kudirkos g. 30, Marijampolė, Marijampolės sav.
S11	32624	Pastatas	Registrinis	Vytauto g. 27, Marijampolė, Marijampolės sav.
S12	2072	Sūduvos kultūrinio sąjūdžio centro pastatas	Valstybės saugomas	Bažnyčios g. 23, Marijampolė, Marijampolės sav.
S13	27996	Marijampolės m. senųjų kapinių tvora su vartais	Valstybės saugomas	P. Armino g. 38, Marijampolė, Marijampolės sav.
S14	17388	Marijampolės karinio miestelio maniežas	Valstybės saugomas	Vytauto g. 72, Marijampolė, Marijampolės sav.
S15	16681	Namas	Valstybės saugomas	Bažnyčios g. 44, Marijampolė, Marijampolės sav.
S16	28192	Pastatas	Valstybės saugomas	Vytauto g. 19, Marijampolė, Marijampolės sav.
S17	41064	Marijampolės karinio miestelio kareivinės	Registrinis	Vytauto g. 72, Marijampolė, Marijampolės sav.
S18	20552	Marijampolės Švč. Trejybės stačiatikių cerkvė	Valstybės saugomas	P. Armino g. 38, Marijampolė, Marijampolės sav.
S19	2712	Petro Armino pradžios mokyklos pastatas	Registrinis	P. Armino g. 27, Marijampolės m., Marijampolės sav.
L1	10895	P. Armino-Trupinėlio kapas	Valstybės saugomas	P. Armino g., Marijampolė, Marijampolės sav.
L2	16733	Istoriko Jono Totoraičio kapas	Valstybės saugomas	P. Armino g., Marijampolė, Marijampolės sav.
L3	10897	Žudynių ir užkasimo vieta, vad. Marcinkalniu	Valstybės saugomas	Vingio g., Marijampolė, Marijampolės sav.
L4	21104	Lietuvos karių kapai	Valstybės saugomas	P. Armino g., Marijampolė, Marijampolės sav.
L5	10894	Antrojo pasaulinio karo Sovietų Sąjungos karių palaidojimo vieta	Registrinis	P. Armino g., Marijampolė, Marijampolės sav.
L6	10896	Marijampolės žydų, lietuvių ir kitų tautų masinių žudynių ir užkasimo vieta	Registrinis	Marijampolė, Marijampolės sav.
L7	11426	Marijampolės žydų senosios kapinės	Valstybės saugomas	Vokiečių g., Marijampolė, Marijampolės sav.
L8	11428	Sovietų Sąjungos teroro aukų kapai, vad. Ramybės parku	Valstybės saugomas	Varpo g., Marijampolė, Marijampolės sav.
L9	10504	Rašytojos Julijos Žymantienės-Žemaitės kapas	Valstybės saugomas	P. Armino g., Marijampolė, Marijampolės sav.

Marijampolės miesto želdynų sistemos plėtojimo ir tvarkymo specialiojo plano koregavimo specialusis planas

Sprendiniai.

L10	21375	Marijampolės senosios kapinės	Valstybės saugomas	A. Civinsko g., Marijampolė, Marijampolės sav.
L11	11427	Marijampolės žydų senosios kapinės	Valstybės saugomas	Šaulių g. 8, Marijampolė, Marijampolės sav.
L12	38850	Lietuvos partizanų kapai	Registrinis	Tylioji g., Marijampolė, Marijampolės sav.
L13	21830	Nartelio kaimo senosios kapinės	Valstybės saugomas	Nartelio k., Liudvinavo sen., Marijampolės sav.
L14	22116	Mokolų kaimo senosios kapinės, vad. Maro kapeliais	Valstybės saugomas	Mokolų k., Šunskų sen., Marijampolės sav.
L15	10893	Antrojo pasaulinio karo Sovietų Sąjungos karių palaidojimo vieta	Registrinis	Vytauto g., Marijampolė, Marijampolės sav.
L16	40258	Pirmojo pasaulinio karo Vokietijos ir Rusijos imperijų karių kapai	Registrinis	Steponiškių g., Steponiškių k., Marijampolės sen., Marijampolės sav.
L17	40260	Pirmojo pasaulinio karo Vokietijos imperijos karių kapai	Registrinis	P. Armino g., Marijampolės m., Marijampolės sav.
D1	9131	Antkapinis paminklas	Registrinis	P. Armino g., Marijampolės m., Marijampolės sav.

Šaltinis: KV Registras

Miesto BP šie nekilnojamojo kultūros paveldo objektai yra vertinami kaip *status quo* situacija, nesudarant jokių prielaidų sumenkinti ar kitaip pažeisti jų vertę.

Apsaugos teritorinės priemonės turi būti konkretizuojamos teritorijų specialiaisiais ir detaliaisiais planais bei objektų, įrašytų į Kultūros vertybių registrą, individualiais apsaugos reglamentais (tipiniai apsaugos reglamentai, jei individualių reglamentų nėra nustatyta). Kultūros paveldo objektų, vietovių teritorijose ir apsaugos zonose veikla reglamentuojama nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančiais teisės aktais ir dokumentais bei nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiaisiais planais.

Visų objektų, įrašytų į Kultūros vertybių registrą, teritorijoms ir jų apsaugos zonoms yra taikomi Lietuvos Respublikos Vyriausybės Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų reikalavimai. Archeologijos paveldo objektų tvarkybai nustatoma konservavimo kryptis.

Neveikiančių kapinių teritorijoms bei saugomų kultūros paveldo objektų teritorijose esantiems sklypams ar jų dalims, kurie yra daiktinės teisės objektai yra nustatoma konservacinė (saugojimo) paskirtis, naudojimo būdas – kultūros paveldo objektų žemės sklypai, C2.

Nekilnojamojo kultūros paveldo objektuose, jų teritorijose ir apsaugos zonose veikla reglamentuojama nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančiais aktais bei nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiaisiais planais.

Projektuojamus naujų želdynų įrengimo ir esamų želdynų kultūros paveldo objektų teritorijose ir apsaugos zonose tvarkymo sprendinius būtina derinti su Kultūros paveldo departamentu.

LR kultūros vertybių registras nuolat tikslinamas ir papildomas naujais kultūros paveldo objektais ir SP koregavimo specialiojo plano sprendiniuose pateikti nekilnojamųjų vertybių sąrašai nėra baigtiniai. Būtina vadovautis naujausia LR kultūros vertybių registro informacija, parengtais nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiaisiais planais bei kitais nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančiais teisės aktų reikalavimais.

Kultūros paveldo teritorijų apsaugos tikslai.

Marijampolės SP koregavimo specialiojo plano sprendiniuose kultūros paveldo dalis apibrėžia nekilnojamojo kultūros paveldo teritorijų apsaugos tikslus, nustato jų tvarkytos ir naudojimo kryptis ir prioritetus.

Nekilnojamojo kultūros paveldo teritorijų apsaugos tikslai:

- užtikrinti kultūros paveldo objektų išsaugojimą;

Sprendiniai.

- numatyti veiksmingas kultūros paveldo objektų teritorijų tvarkybos ir naudojimo kryptis ir prioritetus;
- nustatyti kultūros paveldo objektų vertingąsias savybes atitinkančias naudojimo kryptis ir prioritetus;
- apibrėžti kitas kultūros paveldo objektų išsaugojimo priemones.

Vadovaujamosi LR teritorijos BP kultūros paveldo dalies nuostata, kad kultūros paveldo išsaugojimą būtina vertinti kaip svarbią paskatą vietovės ekonominei plėtrai. Nekilnojamojo kultūros paveldo išsaugojimas laikomas integralia savivaldybės teritorijos plėtros dalimi. Siekiama vertingiausių objektų išsaugojimo, skatinant jų naudojimą visuomenės reikmėms.

Šių kultūros paveldo objektų ir jų teritorijų paskirtis – užtikrinti praeities kartų pastatytų, įrengtų, sukurtų ar istorinių įvykių sureikšmintų kultūros vertybių išsaugojimą, naudojant arba pritaikant jas naudoti pirminiu ar istoriškai susiklosčiusiu, joms artimu ar tikslingai parinktu būdu. Taip kultūros paveldo objektai turėtų būti naudingi naudotojams ir kartu užtikrintas optimaliausias kultūros vertybių naudojimas kultūriniam turizmui.

Tvarkybos ir naudojimo kryptys.

Remiantis LR Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo (Žin., 2004, Nr.153-5571) 4 str.2p. nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos reglamentavimas nustatomas vadovaujantis šiais apsaugos tikslais:

- mokslinio pažinimo – išsaugoti archeologinius ir kitus unikalius istorinių duomenų, kuriuos galima perimti atliekant saugomo objekto ar vietovės mokslinius tyrimus, šaltinius.
- viešojo pažinimo ir naudojimo – sudaryti sąlygas dabarties ir ateities kartoms nekilnojamąjį kultūros paveldą pažinti, lankyti ir juo naudotis;
- viešosios pagarbos – apsaugoti memorialinius ir sakralinius objektus, mirusiųjų ar žuvusiųjų palaidojimo ir atminimo vietas (karių, sukilėlių, pasipriešinimo okupantams dalyvių ir kitas neveikiančias kapines ar pavienius kapus).

LR Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 8 str. 4 p. numato, kad konkrečių nekilnojamųjų kultūros vertybių atskleidimą organizuoja Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos ir savivaldybių paveldosaugos padaliniai. Tradicinės religinės bendruomenės, bendrijos ir centrai, mokslo ir studijų bei kitos valstybinės tyrimų institucijos gali organizuoti jų veiklos sritį atitinkančio ar nuosavybės teise turimo nekilnojamojo kultūros paveldo inventorizavimą ir atskleidimą, savo veiksmus derindamos su Departamentu.

Jei atliekant statybos ar kitokius darbus aptinkama archeologinių radinių ar nekilnojamojo daikto vertingųjų savybių, valdytojai ar darbus atliekantys asmenys apie tai privalo pranešti savivaldybės paveldosaugos padaliniui, o šis informuoja Departamentą. Departamentas gali sustabdyti darbus 15 dienų. Per šį terminą jis kartu su savivaldybės paveldosaugos padaliniu turi patikrinti pranešimą ir priimti sprendimą inicijuoti ar neinicijuoti aptiktos nekilnojamąsios kultūros vertybės įregistravimą, kultūros paveldo objekto skelbimą saugomu ar aptiktos vertingosios savybės atskleidimą ir apsaugos reikalavimų patikslinimą (LR Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 9 str. 3 p.).

Visų į Kultūros vertybių registrą įrašytų nekilnojamojo kultūros paveldo objektų tvarkyba vykdoma vadovaujantis Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 23 straipsniu. Paveldosauginiai reikalavimai nustatomi apsaugos sutartyse ir kultūros vertybių apsaugos reglamentuose.

Savivaldybės taryba savivaldybės paveldosaugos padalinio teikimu kultūros paveldo objektus skelbia saugomais savivaldybės (Nekilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymo 10 str. 3 p.).

Kultūros paveldo vertybių tvarkyba ir naudojimas vykdomi pagal specialiuosius teritorijų planavimo dokumentus, strateginius planus, tikslines programas ir tvarkomuosius paveldosaugos darbų projektus.

Marijampolės miesto želdynų sistemos plėtojimo ir tvarkymo specialiojo plano koregavimo specialusis planas

Sprendiniai.

Saugomų objektų teritorijoms nustatoma konservacinė paskirtis (Nekilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymo 11 str. 5 p.).

Jei objektų, įrašytų į Nekilnojamųjų kultūros vertybių registrą, apsaugos zonos nėra nustatytos, joms taikomos LR vyriausybės Specialiųjų Žemės ir miško naudojimo sąlygos XIX p. (Žin., 1992 08 10, Nr.22-652). Institucija, priėmusi sprendimą inicijuoti kultūros paveldo objekto skelbimą saugomu arba jau saugomo objekto naujai aptiktos vertingosios savybės nustatymą bei apsaugos reikalavimų pakeitimą, gali iki 6 mėnesių apriboti ar uždrausti darbus, kurie pačiame objekte, jo teritorijoje ar apsaugos zonoje galėtų pažeisti vertingąsias savybes. Jei teritorija ir apsaugos zona nenustatytos, apriboti ar uždrausti darbus galima iki 250 metrų atstumu nuo objekto. Jeigu dėl nepalankių klimato sąlygų trūkstanti tyrimai neatliekami, terminas gali būti pratęstas. Bendras uždraudimo vykdyti darbus terminas negali būti ilgesnis negu 8 mėnesiai (LR Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 9 str. 5 p.).

Nekilnojamojo kultūros paveldo objektai tvarkomi pagal LR Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 23 str. nuostatas, prižiūrimi pagal šio įstatymo 14 str. 3 dalies nuostatas.

Veikla kultūros paveldo objektuose, įrašytuose į Registrą, teisės aktais nustatyta tvarka, turi būti vykdoma laikantis LR nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo, LR saugomų teritorijų įstatymo ir LR teritorijų planavimo įstatymo nuostatų, taip pat bendrojo ir specialiojo teritorijų planavimo dokumentų ir juose nustatomų paveldosaugos reikalavimų kiekvienam kultūros paveldo objektui ir jo teritorijai.

GRAFINĖ DALIS